

Posudek vedoucího diplomové práce

Téma: Právní aspekty asistované reprodukce

Autor: Denisa Holá

Vedoucí: JUDr. Jindřich Psutka, Ph.D.

Posuzovaná diplomová práce je zaměřena na právní aspekty asistované reprodukce. Jedná se o téma, které je v jádru velmi zajímavé a v současné společnosti (a v návaznosti na to v právu) velmi aktuální. Zakotvení asistované reprodukce stojí na pomezí soukromého a veřejného práva. V platné právní úpravě pak byla úprava asistované reprodukce nově upravena v nedávné době, a to jak v souvislosti s přijetím nového občanského zákoníku (zde spíše v dílčím rozsahu), tak především zákona č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách. Došlo tak k posílení regulace přímo v zákonném textu plně v souladu s růstem významu asistované reprodukce v současných společenských podmínkách. Rozbor této stále poměrně nové úpravy, ale i poukázání na některé její nedostatky, resp. stále právem neregulované problémy je jistě velmi žádoucí. Téma je přitom ze své samotné podstaty mezioborové, kdy právní rovina představuje jen jednu z mnohých; jeho zpracování proto není rozhodně jednoduché. K tomu pak přispívá i poměrně značný nedostatek právních zdrojů zacílených přímo na danou problematiku.

Hned na úvod je možné říci, že se autorce podařilo s většinou nástrah vypořádat velmi dobře. Text svojí práce člení, pomineme-li *Úvod* a *Závěr*, do pěti ucelených částí. Úvodní pasáž je věnována stručnému vymezení samotné asistované reprodukce, jejích podob a používaných metod. Hned v následující partii se pak již autorka pouští přímo do zákonné úpravy asistované reprodukce s důrazem na úpravu zákona č. 373/2011 Sb. Vedle stručného historického exkurzu a vymezení pojmosloví čtenáře seznamuje zejména s podmínkami, které musí být podle zákona splněny pro provedení asistované reprodukce v České republice, zabývá se však například i otázkou financování, nakládáním se zárodečnými buňkami a embryi atd. Třetí část je věnována problematice určování otcovství u dětí narozených z asistované reprodukce. Diplomantka zde postupně řeší jak otázky spjaté s určováním mateřství, tak jednotlivé domněnky otcovství. V této partii mohlo snad být věnováno více pozornosti problematice střetu jednotlivých domněnek a popírání otcovství. Poslední dvě partie jsou pak jednoznačným obohacením celé práce. První z nich autorka věnovala vymezení úpravy asistované reprodukce ve vybraných evropských zemích. Svým rozbořem výklad dále prohlubuje a umožňuje čtenáři získat nové úhly pohledu na své téma. Větší důraz mohl být ovšem kladen na jednotnou strukturu výkladu (např. u každé ze zemí pojednat souvisleji o otázkách spjatých s určením rodičovství). Poslední partie je zaměřena na právní aspekty náhradního mateřství, tedy na téma dnes značně oblíbené a možno dokonce říci tradiční, které je však stále s ohledem na téměř úplnou absenci právní úpravy, velmi zajímavé a aktuální. I zde autorka doplňuje svůj výklad nástinem regulace náhradního mateřství v hned v několika vybraných zemích.

Zvolenému rozvržení práce nelze nic vytknout, je přehledné a autorce zdařile umožňuje provést čtenáře vyváženým způsobem celou problematikou asistované reprodukce.

Odborná úroveň odevzdaného textu je na odpovídající úrovni. Autorka se vyjadřuje kultivovaným odborným právním jazykem jen s občasnými zaváháním (např. označení prof. A. Winterové či doc. Z. Králíčkové jako „pouhých“ doktorek – s. 39). V práci se nedopouští žádných výraznějších věcných pochybení. S ohledem na velmi úzký rozsah tématu, kterého se přidržuje a nikam od něj neodbohuje, je její výklad dostatečně hluboký. Byť je pochopitelné, že některým otázkám mohlo být věnováno více pozornosti, je odevzdaný text možné označit za vyvážený.

Autorka své závěry odůvodňuje a dostatečně opírá o odborné zdroje. Jejich přehled přiložený v závěru práce je bohatý a splňuje požadavky kladené na diplomovou práci. Zahraniční úprava je přebírána zejména ze zdrojů internetových. Citováno je i v intencích platné citační normy. Citační aparát je na poměry diplomové práce se svými 166 položkami v textové části vysoce nadstandardní. Občas je čtenář poněkud překvapen používáním neobdobných zdrojů, mnohdy zpráv z denního tisku. Diplomantka jich užívá zejména v těch partiích, v nichž se snaží přiblížit aktuální odbornou diskuzi na určité téma související s asistovanou reprodukcí, kde se mnohdy prolínají názory odborníků z řad lékařů, politické přístupy i právní pohledy na věc (např. otázky spjaté s anonymitou dárcovství zárodečných buněk). Jakkoliv je používání takových zdrojů v odborné diplomové práci poněkud nezvyklé, lze jej snad odůvodnit snahou o získání co nejaktuálnějšího a nejširšího pohledu na dosud stále jen připravované změny zákonné úpravy. Současně je třeba poznamenat, že i tyto zdroje autorka pečlivě cituje.

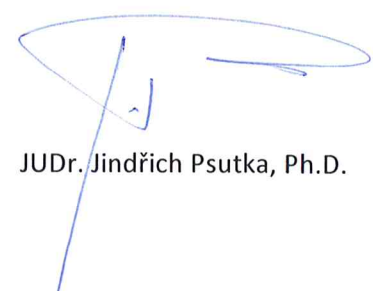
Formální stránka práce nevykazuje žádné výraznější nedostatky. Strukturování textu je konstantní. Autorka se dopouští minima pochybení proti pravidlům pravopisu.

S ohledem na výše podané kladné hodnocení je možné konstatovat, že se autorce podařilo odevzdat práci, která svými charakteristikami splňuje požadavky kladené na závěrečnou práci v magisterském studijním programu. Odevzdaný text je celkově na velmi dobré úrovni, od tématu nikam neodbohuje a snaží se obsáhnout vše podstatné. Lze jej proto jistě doporučit jako přehledný zdroj informací o problematice právní úpravy asistované reprodukce i pro případné další čtenáře. Je tedy možné uzavřít, že práci k obhajobě **doporučuji** a v případě jejího úspěšného zvládnutí ji navrhuji hodnotit jako **výbornou**.

Otázky k obhajobě:

- 1) Je dle Vás současná koncepce anonymity dárcovství v souladu s mezinárodními úmluvami nebo nikoliv.
- 2) Může žena, jejíž dítě bylo počato umělým oplodněním, souhlasně prohlásit, že otcem dítěte je jiný muž?
- 3) Může žena, která počala z umělého oplodnění, podstoupit umělé přerušování těhotenství bez souhlasu muže, který spolu s ní podstupuje léčbu neplodného páru?
- 4) Shrňte své závěry ohledně úpravy náhradního mateřství. Je dle Vás současná podoba právní úpravy v ČR na místě?

V Plzni dne 4. května 2016

JUDr. Jindřich Psutka, Ph.D.